

WSPÓŁPRACA I WYMIANA DANYCH POMIĘDZY ZASOBAMI GEODEZYJNO KARTOGRAICZNYMI WOJEWÓDZKIM I POWIATOWYMI NA PRZYKŁADZIE WOJEWÓDZTWA ŁÓDZKIEGO

Dariusz Dzionek

I. Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny po reformie administracyjnej państwa w roku 1999.

Zgodnie z prawem geodezyjnym i kartograficznym nie ma zasobu wojewódzkiego, nie ma zasobu powiatowego jest jeden Państwowy Zasób Geodezyjny i Kartograficzny z wydzielonymi funkcjonalnie częściami centralną, wojewódzkimi i powiatowymi.

Takie zorganizowanie zasobu wymusza i narzuca ścisłą współpracę centralnej, wojewódzkiej i powiatowej Służby Geodezyjno-Kartograficznej ponieważ poszczególne części zasobu występują na różnych szczeblach administracyjnych.

• Uwarunkowania wymuszające współpracę zasobów geodezyjnych wszystkich szczebli

Do 31 grudnia 1998r. roku praca Służby Geodezyjnej na poziomie wojewódzkim była zdominowana przez ewidencję gruntów i mapę zasadniczą. Prowadzeniem ewidencji gruntów i budynków (katastru) oraz mapy zasadniczej pisane jest przy pomocy prawa geodezyjnego oraz towarzyszących im rozporządzeń. Obsługa administracyjna ewidencji gruntów i budynków (katastru) oraz mapy zasadniczej jest zdefiniowana w prawie geodezyjnym, wydanych na jego podstawie rozporządzeniach i standardach technicznych. W tym zakresie obowiązują standardowe dokumenty, brak jest przyzwolenia, lub wręcz obowiązuje zakaz ustawowy wykazywania własnej inwencji. Zakres czynności związany z obsługą zasobu geodezyjno-kartograficznego jest zdefiniowany i ma charakter procesowy.

Po 1 stycznia 1999r. Wojewódzkie Ośrodki Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej zostały zreformowane. Wydzielono z zasobu wojewódzkiego część topograficzną, czyli dane przestrzenne nie zawierające baz danych osobowych.

Reforma administracyjna stworzyła nową jakość i była swego rodzaju terapią wstrząsową. Wojewódzkie Ośrodki Dokumentacji zmuszone zostały do poszukiwania nowej przestrzeni odbiorców na informacje posiadane w zasobie oraz partnerów dostarczających dane przestrzenne dla tworzących się systemów informacji geograficznej (topograficznej).

Z dniem 1 maja 2004 roku, stania się przez Polskę członkiem Unii Europejskiej już zdefiniowani odbiorcy i partnerzy zmuszeni zostali do współpracy z instytucjami europejskimi, również na poziomie GIS. Następuje przyspieszenie procesu modernizacji infrastruktury transportowej, wzrost gospodarczy, przemieszczanie siły roboczej, modernizacja rolnictwa i dalsza globalizacja gospodarki powodowana otwarciem granic i otwarciem szerokiego strumienia środków kierowanych przez władze Unii Europejskiej na programy i projekty. Sytuacja ta wymusza na ośrodkach wszystkich szczebli w tym wojewódzkich dalszą przebudowę działań i podejmowanie coraz szerszej współpracy w zakresie wymiany danych.

Nie bez znaczenia jest również nieustanny rozwój technologii internetowych, programów komputerowych GIS, ale również pokrycie całego obszaru kraju ortofotomapami.

Jednakże bardzo dużą barierą ograniczającą dalszy rozwój i współpracę zasobów i ich wykorzystanie jest niedostateczny stan polskiej infrastruktury teleinformatycznej niezbędnej do szybkiej transmisji danych, pomiędzy gminami, powiatami i województwami.

Infrastruktura ta jest szczególnie ważna w systemach czasu rzeczywistego związanymi z bezpieczeństwem publicznym, służbami reagowania kryzysowego.

II. PODSTAWOWE DEFINICJE

- W celu uściślenia warto przytoczyć definicje kilku pojęć takich jak: **współpraca, wymiana danych, elektroniczna wymiana danych**

Współpraca, to zharmonizowane współdziałanie jednostek lub grup ludzi, wykonujących części określonego zadania w sposób zapewniający im osiągnięcie wspólnego celu, z którym wszyscy się identyfikują. Każda współpraca opiera się na sprawnej komunikacji interpersonalnej, umiejętności zachowania się w sytuacjach konfliktowych, wzajemnym zaufaniu i lojalności oraz ustalaniu reguł i środków zabezpieczających interesy wszystkich partnerów - <http://portalwiedzy.onet.pl>.

Współpraca regionalna, współdziałanie państw w obrębie określonego regionu w celu zapewnienia pokoju, bezpieczeństwa, stabilizacji, rozwoju gospodarczego. Jeśli kraje budują w jej ramach bardzo ścisłe więzi, można mówić o integracji regionalnej - *Encyklopedia WIEM*

Wymiana, synonim handlu, zjawisko ekonomiczne polegające na przekazywaniu towarów (dóbr i usług) pomiędzy ich dostawcami (producentami i pośrednikami) a odbiorcami (pośrednikami i ostatecznymi konsumentami), akt kupna-sprzedaży.

Wymiana może mieć charakter bezpośredni - towaru na towar (barter) lub pośredni, pieniężny - towaru na pieniądź, pieniądza na towar. We współczesnej gospodarce w. bezpośrednia jest zjawiskiem marginesowym. Wymiana może być ekwiwalentna, gdy podlegają jej towary o identycznej lub zbliżonej wartości, lub nieekwiwalentna, gdy jeden z partnerów ma na rynku pozycję uprzywilejowaną i osiąga z wymiany większe korzyści niż inni jej uczestnicy.

Barter, wymiana bezpośrednia, wymiana towaru za towar, bez użycia pieniądza. Każda ze stron transakcji barterowej jest jednocześnie nabywcą i sprzedawcą... - <http://portalwiedzy.onet.pl>

Elektroniczna wymiana danych, określana dalej EDI (ang. Electronic Data Interchange), systemem elektronicznej wymiany danych, zakłada zautomatyzowaną wymianę dokumentów o określonej strukturze między aplikacjami (programami) komputerowymi. Struktura ta jest kodowana zgodnie z przyjętym standardem i przesyłana wraz z zawartością dokumentu. Obecnie istnieje nowe rozwiązanie łączące stare techniki EDI i nowe technologie. Jest to język XML, podzbiór języka SGML. Nadaje się on do opisu danych i automatycznej wymiany komunikatów elektronicznych, przy wykorzystaniu sieci Internet. Kluczowym aspektem EDI jest standaryzacja przesyłanych informacji oraz bezpieczeństwo komunikacji.

III. Przykłady współpracy Państwowego Zasobu Geodezyjnego i Kartograficznego – na terenie województwa łódzkiego.

Na początku 2000 roku Marszałek Województwa Łódzkiego podpisał porozumienia dotyczące współpracy pomiędzy Powiatami i instytucjami szczebla wojewódzkiego jak np. Komenda Wojewódzka Policji w Łodzi, Komenda Wojewódzka PSP w Łodzi itp.

W ramach tych porozumień do chwili obecnej zrealizowano wiele wspólnych działań. Pierwszym najważniejszym było opracowanie jednorodnej mapy granic administracyjnych obszarów, jednostek ewidencyjnych (gmin) a w oparciu o nie mapy podziału statystycznego powiatu i rejonów spisowe. W oparciu o tę bazę aktualnie rozwijany jest w Urzędzie Statystycznym w Łodzi projekt połączenia baz danych statystycznych z mapą statystyczną.

W oparciu o mapę statystyczną w Komendzie Wojewódzkiej Państwowej Straży Pożarnej w Łodzi opracowano mapę zagrożeń pożarowych.

- **Opracowanie mapy zagrożeń powodziowych dla terenu województwa łódzkiego polegające na wykonaniu map technicznych z naniesioną siecią hydrograficzną wraz z urządzeniami związanymi z gospodarką wodną łącznie z komputerowym zbiorem danych obejmujących dotychczas 15 powiatów, w celu opracowania programu przeciwpowodziowego.**

Do opracowania pozostało 9 powiatów. Prace prowadzone są corocznie na obszarze 5 powiatów. W pierwszej kolejności tych powiatów gdzie była uprzednio założona ortofotmapa oraz tych na terenie których występuje największe zagrożenie powodziowe.

- **Wykonanie numerycznej mapy konturów przydatności rolniczej gleb.**

Zadanie to jest skoncentrowane przede wszystkim na tych obszarach województwa, gdzie istnieje potencjalne zapotrzebowanie na scalenia lub jest zapotrzebowanie wynikające z innych potrzeb np. sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego. Warstwa map glebowych jest niezbędnym materiałem do opracowywania planów urządzeniowo rolnych, które są niezbędne do składania wniosków o ich finansowanie z funduszy unijnych.

- **Przeliczenie współrzędnych szczegółowej osnowy poziomej III klasy dla obszaru województwa łódzkiego z układu 1965 do układu 2000.**

Do chwili obecnej prace zakończono na obszarze ... powiatów, z których ... było realizowane przy udziale środków wojewódzkiego funduszu gospodarki zasobem geodezyjno kartograficznym.

- **Ustalenie zasad i warunków technicznych cyfrowego obiegu archiwizacji dokumentów dla WODGiK i Departamentu Geodezji, Kartografii Urzędu Marszałkowskiego w Łodzi. Testowanie na przykładzie dokumentów katastralnych powiatu łowickiego.**

Aktualnie prace zostały zakończone, a ich wyniki będą prezentowane na Międzynarodowych targach geodezyjnych GEA, które odbywać się będą w Łodzi w dniach 21 – 23 września 2006r. Początkowy zakres prac obejmujący archiwizację dokumentów został rozszerzony o zagadnienia związane z udostępnieniem internetowym dokumentów w oparciu o oprogramowanie Xerox DocuShare, pozwalające w prosty sposób zarządzać bazą dokumentów zarchiwizowanych elektronicznie w strukturze katalogów. To rozwiązanie również będzie możliwe do zobaczenia na Międzynarodowych Targach Geodezyjnych GEA w Łodzi.

- **Aktualnie nasze działania koncentrują się na wypracowywaniu technologii przetransformowania zasobów mapy zasadniczej i ewidencyjnej do układu 2000.**

- **Innym obszarem naszej działalności jest tworzenie Powiatowych Platform Cyfrowych, inaczej internetowych serwerów dostępowych do baz danych EgiB i mapy zasadniczej z których korzystają gminy w poszczególnych powiatach.**

Od roku 1998 z takiej platformy korzysta z powodzeniem powiat zgierski a od 2005 roku – powiat brzeziński. Podejmowane są wysiłki utworzenia takich platform dla powiatu radomszczańskie i łowickiego. W przyszłości takie platformy powstaną w większych miastach województwa łódzkiego. W mniejszych miastach i gminach wiejskich takie platformy powinny zostać utworzone w Starostwach Powiatowych. Są to zadania dość złożone organizacyjnie i technologicznie. Pomocne będą w tych działaniach fundusze unijne, które są przeznaczone na budowę społeczeństwa informacyjnego.

- **Podejmujemy również działania promocyjne i informacyjne polegające na: opracowywaniu i wydawaniu folderów promujących zasób geodezyjno kartograficzny,**

traktując zgodnie z prawem geodezyjnym część powiatową, wojewódzką i centralną jako integralny zasób państwowy.

Organizujemy prezentacje i szkolenia informacyjne o zasobie geodezyjnym, które były przeprowadzone dla Państwowej Straży Pożarnej, Policji Państwowej, Parków Krajobrazowych, służb ochrony środowiska i innych. W najbliższym czasie zostanie przeprowadzona prezentacja danych zgromadzonych w Regionalnym Systemie Informacji Przestrzennej dla grupy inwestorów włoskich.

IV. Potencjalne obszary współpracy poszczególnych szczebli PZGiK i samorządów gmin

Istnieją również potrzeby w zakresie wytwarzania i wymiany danych pomiędzy gminami, powiatami i urzędem marszałkowskim na terenie województwa łódzkiego. Tym najważniejszym obszarem jest opracowanie warstwy punktów adresowych dla całego obszaru województwa. Najlepszą drogą w tym zakresie jest przygotowanie aplikacji

IV. A jak inne kraje w Europie organizują współpracę w zakresie GIS? Przykład współpracy administracji samorządu lokalnego i brytyjskiej agencji kartograficznej Ordnance Survey w Wielkiej Brytanii.

Teignbridge District Council (TDC) kupuje materiały mapowe od producenta danych, tj. Ordnance Survey (OS), zakupiona mapa w wersji cyfrowej jest na bieżąco aktualizowana na zasadzie subskrypcji. Uaktualnienia są przesyłane z OS na bieżąco przez ftp i w łatwy sposób integrowane z istniejącymi danymi.

TDC nie przesyła żadnych danych geograficznych z powrotem do OS. TDC całkowicie polega na aktualności i kompletności dostarczonych danych.

Wyjątkiem są tu punkty adresowe, które są często nieaktualne i niekompletne. Problem ten Brytyjczycy planują rozwiązać poprzez przerzucenie obowiązku utrzymania przestrzennej bazy adresowej na samorząd lokalny, czyli District Council. System ten, o nazwie Local Land and Property Gazetteer, jest w trakcie realizacji i ma objąć cały kraj. Tworzony jest on za pomocą integracji wielu istniejących w poszczególnych departamentach baz adresowych. Punkt adresowy jest określony za pomocą współrzędnych geograficznych. Może on określać budynek o określonym adresie jak również jeszcze niezabudowaną działkę, która będzie przeznaczona pod zabudowę.

Dariusz Dzionek
WODGiK Łódź